

[Dalby.]

ikke vil faa Brug for: Krigsmateriel og anden imperialistisk Service, om jeg saa maa sige, har man den Mulighed, naar denne Produktion ved en Afspænding i den internationale Situation indstilles, at kunne forhøje Befolkningens Levefod meget stærkt, ja, helt op til samme Højde som vor, og paa den Maade faa anbragt Arbejdskraft. Derved vil det Tidspunkt, hvor disse Lande vil komme til at staa over for den samme Arbejdsløshed, som vi har nu, i Virkeligheden blive udskudt noget. Det er os, der staaer over for en ny Situation snarere end andre Lande — det tror jeg, man maa indrømme ved en nærmere Overvejelse. Det vil altsaa sige, at vi, naar Talen bliver om, hvordan vi skal bære os ad med at løse vort Arbejdsløshedsproblem, maaske staaer lidt vanskeligere i det end de andre. Det er ikke min Mening, at det ikke skulde være muligt for vor Nation at forøge Produktionen og forøge Befolkningens Evne til at aftage denne Produktion, altsaa forhøje Levefoden, men det kan efter min Mening godt være, at der vil komme en Periode, da det vil blive lidt vanskeligt. Det kan ikke lade sig gøre paa anden Maade end ved, at vi erhverver de nødvendige Raastoffer udefra. Foreløbig har vi kun den Udvej at kunne tilbytte os dem for vore Landbrugsprodukter eller ogsaa ved Eksport af Industrivarer, men netop paa disse to Omraader vil vi møde stor Konkurrence i en Tid, hvor ogsaa de andre Lande vil søge at oparbejde Produktionen af Industrivarer og ogsaa af deres Landbrugsvarer.

Derfor, siger jeg, maa vi maaske stille os tilfreds med den Tanke, at det i den nærmeste Tid ikke vil være saa let for os at forhøje Befolkningens Levefod. Hvis vi skal konkurrere med de store Industrilande paa alle Omraader, ogsaa naar Talen er om Produktionen af de almindelige Forbrugsvarer, vil det være nødvendigt at kunne gaa ind i Konkurrencen med dem, og dér vil der maaske være adskillige Forhold hos os, der i nogen Maade vil være vanskeligere noget saadant, bl. a. den Ting, at vor Realløn ligger noget højere, end den gør andre Steder. Jeg gaar derfor ud fra, at det, i hvert Fald foreløbig, indtil det bliver muligt at oparbejde en større Eksport af Industrivarer, og indtil det bliver muligt at finde andre Markeder for vor Landbrugsproduktion, eller at omlægge Landbruget saaledes, at det frembringer Raastoffer til vor Industrieksport, ikke i nævneværdig Grad vil være muligt for os at sætte Befolkningens Levefod op. Det er muligt, at vi maa afvente det Tidspunkt, da Levefoden i andre Lande er

naaet op til nogenlunde samme Højde som vor.

Det er ikke min Mening hermed at antyde, at man i mindste Maade skulde indstille sit Arbejde paa at vinde frem i den Henseende — jeg vil ikke udsætte mig for at blive mistænkt derfor —, men jeg tænker mig bare, at det maaske, naar alt kommer til alt, ikke vil kunne lykkes af alle de Aarsager, jeg her har nævnt, og at vi maa tænke paa en anden Række af Foranstaltninger, f. Eks. en Fordeling af Arbejdet mellem Samfundets Medlemmer.

Arbejdstidens Forkortelse, som jeg omtalte før, er jo kommet gradvis i den Tid, Arbejderne har kæmpet for 8 Timers Arbejdsdagens Indførelse. Den er nu indført i meget stor Udstrækning inden for Industrivirksomhederne, og dette Krav, baaret frem af Industriarbejderne, har jo medført, at Arbejdstiden ogsaa paa Landet er blevet stærkt indskrænket, og der er saaledes ikke saa langt tilbage, til vi har naaet det, som var Idealet: 8 Timers Arbejdsdagen. Det vil sige, at efterhaanden er det Antal Arbejdstimer, som erlægges af Befolkningen, i Forhold til Befolkningens Størrelse stadig væk blevet færre. Efter at 8 Timers Arbejdsdagen er opnaaet og man altsaa har indstillet sine Krav i den Retning, idet man er blevet staaende herved og ikke mener, at Arbejdstiden nu kan indskrænkes mere, foregaar fremdeles den Udvikling, at det Antal Arbejdstimer, som erlægges af hele Befolkningen, formindskes i Forhold til Befolkningstallet. Det giver sig Udslag paa den Maade, at ganske vist fastholder man Arbejdstiden og Arbejdsintensiteten inden for deres Kreds, som arbejder, men nu falder Forkortelsen paa en enkelt Del af Befolkningen, den Del af Befolkningen, som sættes uden for Arbejdet. Det vil altsaa sige, at denne stadige Tilbagegang med Hensyn til Arbejdstidens Længde nu er lagt over til en enkelt Del af Befolkningen: de arbejdsløse. Dette sker endnu den Dag i Dag, og man maa altsaa gaa ud fra, at saaledes som Produktionen nu engang foregaar, med Rationalisering paa alle mulige Omraader, bliver nødvendigvis de Arbejdstimer, som erlægges af Menneskene, færre.

Jeg tror derfor, man bliver nødsaget til at tage fat paa en ganske rationel Maade, ganske simpelt paa det Grundlag, at man siger: Vi har ikke anden Udvej her end at fordele Arbejdet og den Fortjeneste, som til enhver Tid opnaas, mellem Samfundets Medlemmer, inden for alle Kredse og alle Lag, hvor der arbejdes. Inden for Industrien